

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**POYABZAL - BUTUN POYABZAL UCHUN SINOV USULLARI - SUVGA CHID-
AMLI**

(EN 13073:2001, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1. O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.
2. O‘zbekiston standartlar institutining 2024 yil 15-iyuldagi 37/XSt-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI VA AMALGA KIRITILDI.
3. Ushbu standart EN 13073:2001 “Footwear - Test methods for whole shoe - Water resistance” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.
4. DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu milliy standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**POYABZAL - BUTUN POYABZAL UCHUN SINOV USULLARI – SUVGA
CHIDAMLI**

МЕТОДЫ ИСПЫТАНИЙ ЦЕЛЬНОКРОЕНОЙ ОБУВИ ВОДОСТОЙКОСТЬ

FOOTWEAR - TEST METHODS FOR WHOLE SHOE - WATER RESISTANCE

Amalga kirish sanasi: 15.09.2024 y.

1 Qo‘llanish doirasi

Ushbu milliy standart materialdan qat’i nazar poyabzalning suvga chidamliligini aniqlash uchun sinov usulini belgilaydi.

2 Standartlarga havolalar

Ushbu milliy standartni qo‘llash uchun quyidagi havola qilingan hujjatlar ajralmas hisoblanadi.

Eskirgan ma’lumotnomalar uchun faqat keltirilgan nashr amal qiladi. Tasdiqlanmagan ma’lumotnomalar uchun havola qilingan hujjatning so‘nggi nashri (shu jumladan har qanday o‘zgartirishlar) qo‘llaniladi.

EN 13400:2001 Poyabzal- Poyabzal uchun butlovchi qismlardan namuna olish joyi. (Poyabzal. Sinovlarni joylashtirish, sinalayotgan qismlar namunalarini tayyorlash va sovutish vaqti)

3 Atamalar va izohlar

Ushbu milliy standartda tegishli ta’rif bilan quyidagi atama qo‘llaniladi:

3.1 Suvga chidamlilik (water resistance): Foydalanish paytida poyabzalning suv kirishiga qarshiligi.

4 Uskunalar va sinovchi

Quyidagi uskunalar va sinovchilardan foydalanish kerak:

4.1 Sinovchi - sinovlarni o‘tkazadigan shaxs.

4.2 Ma’lum talablar qo‘yilgan suv uchun gorizontal suv o‘tkazmaydigan hammom (1-rasmga qarang)

4.2.1 Suv uchun hammomning ikki uchida sinovlarni o‘tkazishda sinovchini burish uchun qo‘zg‘aluvchan platformalar bo‘lishi kerak. Platformalar suv sathidan yuqorida joylashishi kerak.

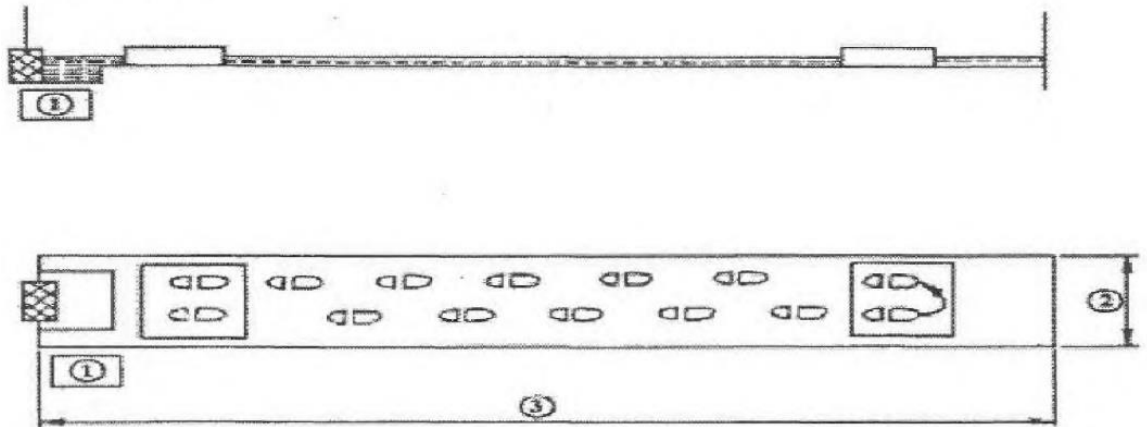
4.2.2 Hammom yetarli darajada uzun bo‘lishi kerak, shunda sinovchi platformalar orasidagi suvda 10 qadam yurishi mumkin.

4.2.3 Suv uchun hammomning eni kamida 0,6 m bo‘lishi kerak.

4.2.4 Suv hammomi suvni chiqarib yuborish imkonini beradigan tiqinli bo‘lishi kerak.

Izoh – Ushbu milliy standartdan foydalanishda havola qilinayotgan standartlarni O‘zbekiston hududida amal qilishini joriy yilning 1 yanvar holati bo‘yicha tuzilgan muvofiq standartlar ko‘rsatkichi (tasniflagichi) bo‘yicha hamda joriy yilda chor etilgan axborot ko‘rsatikichlari bo‘yicha tekshirish maqsadga muvofiq bo‘ladi. Agarda havola qilinayotgan standart almashtirilgan (o‘zgartirilgan) bo‘lsa, unda ushbu milliy standartdan foydalanish chog‘ida almashtirilgan (o‘zgartirilgan) standartga amal qilishi kerak. Agarda havola qilingayotgan standart almashtirilmasdan bekor qilingan bo‘lsa, unga havola qilingan qoida ushbu havolaga dahldor bo‘lmagan qismida qo‘llaniladi.

Izoh: Quvurni shunday joylashtirish kerakki, lotok kerakli chuqurlikkacha suv bilan oson to‘lsin.

Shartli belgilar:

- 1 – tiqin
- 2– suv uchun hammom kengligi 0,6 m
- 3– suv uchun hammomning uzunligi 10 m

1-rasm - Suv uchun hammom

5 Namunalarni tanlash

Sinovlar uchun 3 juft turli o‘lchamdagi (kichik, o‘rta va katta) poyabzal namunalari tanlab olinadi.

6 Sinov usuli

6.1 Tamoyil

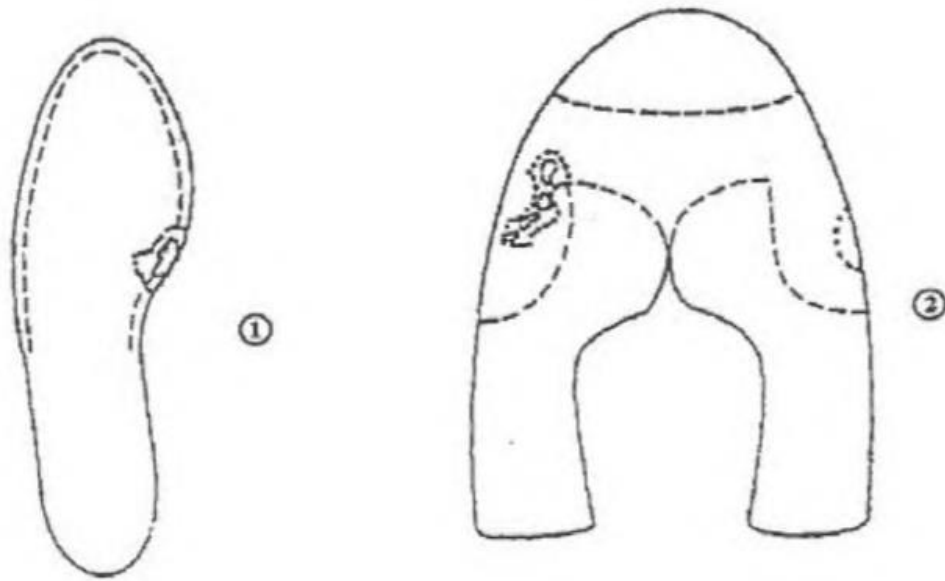
Poyabzal namunalari suvga chidamliligini sinashda hammomdagi suv chuqurligi qadamlar soni o‘lchanadi. Oyoq kiyim ichiga suvning kirib borish darajasi sinalayotgan juft poyabzalni tashqi ko‘rikdan o‘tkazish yo‘li bilan aniqlanadi.

6.2 Jarayonlar

Suv hammomida (4.2-rasmga qarang) suvsiz burilish platformasining pozitsiyasini o‘rnatish kerak. Sinovchi normal qadam uzunligi bilan hammomning bir chetidan ikkinchi chetiga 11 qadam bosishi kerak, shunda har bir oyoq EN 13400-da tavsiflangan usulga muvofiq hammom tubiga 5 marta tegadi (1-rasmga qarang). Har bir yarim juft namunaga poyabzal ustki zagotovkasining poyabzal pastki detallari (tovoni, poshnasi) bilan birikish chizig‘idan 5 mm masofada chiziq (yuvilmaydigan marker) surtiladi. Hammomni suv bilan shunday to‘ldirish kerakki, hammomdagi suv sathi sinalayotgan namunada belgilangan chiziqda bo‘lsin.

Tekshirilayotgan namuna quruq bo‘lishi kerak. Sinaluvchining oyoqlariga oyoq panjasini ishqalanishdan saqlaydigan paypoq kiygiziladi, so‘ngra sinalayotgan juft oyoq kiyimi kiygiziladi. Tekshiruvchi platformalardan biriga chiqib, sinovlarni boshlaydi. Tekshiruvchi burilish platformasidan foydalangan holda butun uzunligi bo‘ylab bir tomonga va ikkinchisiga 100 marta hammom qabul qilishi kerak. Sinovchi ehtiyotkor bo‘lishi va sinovlarni sekin sur‘atda (sekundiga ko‘pi bilan bir qadam) o‘tkazishi kerak. Suv poyabzalning yuqori chetiga tushmasligi kerak.

100 marta hammomdan o‘tgandan so‘ng, ko‘rik uchun poyabzalni yechib olish kerak. Poyabzalning ichini diqqat bilan ko‘rib chiqish, suv kirish belgilarini aniqlash uchun ko‘rish va ushlab ko‘rish kerak. Agar biror namlanish aniqlansa, har bir poyabzal juftligi uchun uning holati va darajasini diagrammalarda (2-rasmga qarang) yozish kerak.

Shartli belgilar:

1 – patak

2-poyabzal ustki qismini tayyorlash

----- patakning tumshuq qismidagi choklar

..... birinchi kirib borish sohalari

_____ kengaygan kirish sohasi

2-rasm Oyoq kiyim uchun belgilangan suv kirishlari misolida optimal shakl diagrammasi

Agar poyabzal ichiga suv kirmagan bo'lsa, sinovlarni davom ettirish kerak. Har bir seriyadagi sinov natijalarini yozib olish va diagrammalarni to'ldirish lozim (2-rasmga qarang).

Agar 500 marta hammomdan o'tgandan so'ng suv kirmagan bo'lsa, sinovlar to'xtatiladi. Boshqa o'lchamdagi yana ikkita poyabzal juftligi bilan ham tajribalar o'tkazish kerak.

7 Natijalarni ifodalash

Sinov natijalari 2 ta qiymatga ega:

- hammom uzunligi;
- suv kirishining umumiy maydoni, sm^2 da ifodalangan.

8 Sinov bayonnomasi

Sinov bayonnomasi quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olishi kerak:

- a) 7-bo'limga muvofiq olingan natija;
- b) poyabzal namunasining to'liq identifikatsiya ma'lumotlari;
- c) tegishli shartlarda namuna olish tartib-taomilining tavsifi;
- d) mazkur standart bo'yicha sinov usuliga havola;
- e) standart sinov uslubidan har qanday chetga chiqishlarning detallari;
- f) sinov o'tkazilgan sana.

Bibliografik ma’lumotlar

Tayanch iboralar: butun poyabzal, suvga chidamlilik, diagramma, sinovchi.

SUT: 61.060